

**Styr -och ledningssystem
Munkedal Bilaga 1.
Ekonomistyrning**

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Styrning av ekonomi och verksamhet.....	3
Resultatansvar	4
Uppföljning av ekonomi och verksamhet.....	5
Investeringar	6

Inledning

Ekonomistyrningsreglerna innehåller ramverket för den styrmodell genom vilken kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ekonomiska styrning av kommunens verksamheter sker. Principerna för ekonomistyrning avser i första hand förhållandet mellan kommunfullmäktige/kommunstyrelsen och nämnderna.

Syftet med de ekonomiska reglerna är att skapa helhetssyn i förhållandet mellan verksamhet och ekonomi så att kommunens resurser används på bästa sätt.

Ekonomistyrningen ska leda till en kultur i organisationen som bidrar till att nå kommunens övergripande målsättningar för ekonomi och verksamhet.

Kommunens styrning av de kommunägda bolagen sker genom särskilda ägardirektiv.

Lagstiftningens krav på god ekonomisk hushållning ska vara en given utgångspunkt i den ekonomiska förvaltningen.

Styrning av ekonomi och verksamhet

Budgeten, det vill säga mål- och resursplanen (MRP), är det viktigaste verktyget för styrning och ledning i Munkedals kommun. Planen ska innehålla finansiella mål och verksamhetsmål för kommunens olika verksamheter som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Den ska gälla för det kommande kalenderåret samt innehålla en plan för de därefter kommande två åren.

För att nämnderna ska få ett tidigt beslut om vilka ekonomiska förutsättningar som gäller för kommande år, tar kommunfullmäktige beslut om skattesats och budget i juni månad. I samband med val fastställs budgeten av det nya fullmäktige i november.

Syftet med ett tidigt budgetbeslut är att ge nämnderna mer tid för internbudgetarbete och möjliggöra att eventuella verksamhetsanpassningar kan genomföras redan före årsskiftet. I slutet av april lämnar nämnderna in sina budgetskrivelser med förslag till drift- och investeringsbudget, verksamhetsmål med mått samt konsekvensbeskrivningar av den preliminära ramens påverkan på verksamheten.

Anvisningar och tidplan för ekonomiprocessen tas fram av ekonomiavdelningen.

Munkedals styrmodells målstyrningskedja utgår ifrån kommunens vision samt den politiska viljeinriktningen för mandatperioden. Med detta som grund beslutar kommunfullmäktige om inriktningsmål för verksamheten och ekonomin inför varje ny planeringsperiod. De finansiella inriktningsmålen fastställs i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning och bryts ner till resultatmål i mål -och resursplanen.

För en mer detaljerad beskrivning av kommunens styrmodell, se dokumentet Styr- och ledningssystem i Munkedals kommun.

Resultatansvar

De grundläggande relationsprinciperna avseende ekonomi och verksamhet som gäller mellan kommunfullmäktige och nämnderna är följande:

- Ansvarig nämnd äger rätt att fritt omdisponera resurser inom tilldelad driftbudgetram. Hänsyn ska tas till kommunfullmäktiges vision och inriktningsmål.
- Tilldelat anslag utgör den yttersta restriktionen för verksamheten. Om resurserna inte räcker till den planerade/pågående verksamheten måste nämnden vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom anvisade medel.
- Nämnden är skyldig att se till att inga beslut fattas som kräver ekonomiska resurser utan att finansieringen är klarlagd. Vid nämndbeslut som medför ekonomiska konsekvenser (t ex utbyggnader eller beslut om förändrad verksamhet) skall kostnaderna redovisas i beslutsunderlag både för innevarande år och på längre sikt, t ex helårseffekt av driftkostnader.
- Om nämnd begär tilläggsanslag är det kommunfullmäktige som är beslutsinstans. Ekonomiavdelningen ska avge skriftligt yttrande som en del i beslutsunderlaget i varje enskilt tilläggs- och omdisponeringsärende.
- Nämndernas resultat i bokslutet avslutas mot nämndens eget kapital. Ett resultat som förs över skall vara hänförligt till den ordinarie och planerade verksamheten, och inte föranledd av t ex mindre volym, lägre kvalitet eller från intäkter som inte hör till den planerade och ordinarie verksamheten. Kommunstyrelsen beslutar om eventuella tolkningar och undantag.
- Ansvar för att ta fram erforderliga uppgifter för resultatöverföring åligger i första hand respektive nämnd/förvaltning. När det inte är möjligt att redovisa utifrån mätbara tal sker en bedömning utifrån verksamhetsberättelse och diskussioner under bokslutsberedningen.
- Ett överskott som förs över till nästa år får disponeras av respektive nämnd för den aktuella verksamheten, om inget annat beslutas. Exempel på användning är strukturåtgärder, speciella objekt och tillfälliga satsningar, personalutbildning och tillfällig personalförstärkning. Den ordinarie verksamheten skall dock inrymmas inom den budget som kommunfullmäktige anvisar för budgetåret.
- Om en nämnd planerar att ianspråkta medel ur det egna kapitalet ska begäran om detta behandlas i samband med kommunens årsredovisning eller i kommande budgetarbete.
- Underskott/negativt eget kapital skall avbalanseras snarast och senast inom 2 år. Nämnden ska upprätta en plan för hur det egna kapitalet ska återställas. Planen ska delges kommunstyrelsen.
- En nämnds egna kapital får högst vara +/- 3 % av nämndens budgetram.
- En nämnd som redovisar större budgetavvikelser kan på initiativ av kommunstyrelsen och i dialog med berörd nämnd bli föremål för en särskild genomgång/analys och beslut om särskilda åtgärder.
- I anslutning till ekonomisk uppföljning ska nämnden lämna en skriftlig analys och kommentar till över-/underskottets uppkomst. Om resultatet innebär ett underskott ska nämnden senast till nästa rapporttillfälle redovisa för kommunstyrelsen vilka

beslut nämnden tagit för att underskottet skall täckas och vilka konsekvenser de får.

- Kommunfullmäktige fastställer nämndens resultat i samband med att årsredovisningen behandlas.

Ovanstående synsätt innebär att nämnderna utgör en förenklad form av balansräkningsenheter. Nämnderna har med detta system möjligheter att bygga upp ett eget kapital som kan disponeras vid behov efter kommunfullmäktiges godkännande.

Uppföljning av ekonomi och verksamhet

För att kommunens styrsystem skall fungera måste uppföljningsprocessen skötas på ett systematiskt och regelbundet sätt i tiden samt innehålla både ekonomi, prestationer och kvalitetsaspekter.

Syftet med uppföljningen är att ge återkoppling av genomfört arbete, visa graden av måluppfyllelse, ge underlag för förbättring/utveckla nya arbetsmetoder, omfördela resurser med mera.

Anvisningar och riktlinjer för uppföljning av ekonomi och verksamhet tas fram av ekonomiavdelningen för kommunen/koncernens rapporter.

Nämnden/förvaltningschefen ansvarar för att anvisningar lämnas för hur verksamheten skall följas upp och hur rapporteringen ska ske inom den egna nämnden.

Månadsrapporter

Månadsrapporter med en helårsprognos ska lämnas efter två månader och tio månader. Vid negativa avvikelser i prognosen ska nämnden vidta åtgärder som rapporteras till kommunstyrelsen nästkommande rapporttillfälle. Under året bör nämnderna kontrollera det ekonomiska utfallet och budgetavvikelser genom att göra regelbundna avstämningar av det ekonomiska utfallet.

Delårsrapport

Delårsrapport upprättas vid två tillfällen under året. Första delårsrapporten görs efter 4 månader och det andra efter 8 månader. Uppföljningen innehåller ekonomiskt resultat för kommunen och koncernen (8 månader) samt en årsprognos för kommunens utfall jämfört med budget. Nämnder/bolag skall också redovisa en uppföljning av målsättningar, utveckling av verksamheterna vad gäller volym och kvalitet, viktiga händelser samt uppföljning av investeringsbudgeten.

Årsredovisning

Årsredovisningen innehåller både det ekonomiska resultatet för kommunen/koncernen men även en uppföljning av fullmäktiges fastställda inriktningsmål.

Nämndernas resultat redovisas och ligger till grund för bedömningen av nämndens resultatansvar.

Investeringar

Nämndernas ansvar omfattar även kapitalkostnaderna. Med kapitalkostnader avses avskrivningar och intern ränta.

För att ge en rättvisande bild av kapitalanvändning belastas nämnderna/förvaltningarna med kostnader för det kapital som bundits i verksamheten.

Kapitalanskaffningen, det vill säga hur tillgångarna skall finansieras, är en central fråga och beslutas av kommunfullmäktige.

Investeringarna aktiveras tertialvis. Pågående arbeten aktiveras när anläggningen/investeringen är färdigställd.